

længe inden vi faae hiin Lov, kan jeg ikke Andet end understøtte det nærværende Forslag. Jeg vil dertil sige, at den ærede Rigsdagsmand igaar, ligesom ogsaa den sidste ærede Taler, efter min Formening maa have forglemt den bestemte Udtalelse fra Regjeringens Side, naar de kunne have det Haab, og saa kan jeg forstaae, at de kunne have et saadant Haab; men jeg forstaaer ikke, hvorledes den ærede Indenrigsminister ogsaa igaar i sin Tale kunde komme med den Indvendning mod den ærede Forslagsstiller, at, da vi jo nu havde en Lov om Selveiendoms Fremme til Behandling, skulde han ikke komme med dette Lovforslag. I den ærede Indenrigsministers Mund klang det, jeg veed ikke hvad jeg skal kalde det, som en overmaade skarpt Ironie, der faldt tilbage paa ham selv; thi i hans Mund at høre tale om en Lov, om hvilken han paa hele Regjeringens Vegne har erklæret, at den ikke vil gaae ind, kan jeg ikke opfatte som Noget, der kan være alvorligt meent eller kan have nogen Vægt (Indenrigsministeren; Maa jeg bede om Ordet?). Den ærede Rigsdagsmand, som idag har havt Ordet for mig, fandt, at man meget skulde betænke sig, forinden man gik ind paa at forandre indgaaede Contracter, Contracter, der have været de paagældende Parter klare, da de indgik dem; deri kan man naturligtviis være ganske enig med ham, men naar han derimod siger, at han ikke finder, at det nærværende Forslag omhandler en saadan Gjenstand, som man kan ansee for at være af den Bigtighed, at man her skal gjøre det, saa er det naturligtviis Noget, som jeg, da han ikke yderligere begrundede det, ikke skal imødegaae; men jeg skal søge at begrunde, hvorfor jeg troer, at det dreier sig om en saadan Gjenstand, at det vil være af Bigtighed her at gaae ind paa at forandre indgaaede Contracter. Det er jo slet ikke noget Nyt at gjøre saadanne Forandringer i Fæstelovgivningen; men efter hvad den ærede Indenrigsminister yttrede igaar, skulde man næsten troe, at Fæstelovgivningen i det Hele stod paa det Punkt, hvorfra den var udgaaet; men det gjør den rigtignok ikke, den har undergaaet mange Forandringer baade i den ældre og nyere Tid. Der kunde nævnes mange af disse Forandringer, men jeg skal indskrænke

mig til at nævne to meget væsentlige Forandringer, der skete i 1838. Det blev saaledes i Lov af 9de Marts bestemt, at hvilken Vilkaar end Fæster og Eier maatte have indgaaet i deres Fæstebrev for Fæstets Forbrydelse, skulde Fæstet dog ikke kunne forbrydes i Fremtiden uden under visse lovbestemte Tilfælde, og med Hensyn til selve Fæsteteierens Forpligtelse gjorde den samme Lovgivning væsentlig Forandring deri, idet den tillod ham at lade Fæsteren forsyne Gaarden med Besætning, istedetfor at det tidligere var hans uomgængelige Pligt at forsyne den med Besætning. Ogsaa i de tre sidste Aar, medens vi have havt en constitutionel Forfatning, har den lovgivende Magt foretaget forskellige saadanne Forandringer og Indskrænkninger. Jeg skal blot erindre om, at nægtet samtlige Fæstebreve indeholdt den Bestemmelse, at ingen Fæster uden Hersehabs Tilladelse maatte tage Indsiddere til Huse, saa er der dog af Rigsdagen vedtaget en Lov, der siger, at de skulle have Ret til at tage Indsiddere til Huse, der staae i et vist Familieforhold til dem. Ligeledes have vi jo vedtaget et Par Love med Hensyn til Hovoriets Afløsning, der gjøre et stort Indgreb i oprettede Contracter, saa at hele Talen om at opretholde Contracter efter min Mening ikke siger Noget, naar man erkjender det Formaal, som derved skulde opnaaes, for saa vigtigt, at en saadan Forandring maa gjøres. Jeg skal nu gaae over til at vise, at jeg anseer dette for et saadant Tilfælde. Den, der kjender Noget til, hvorledes Forholdene stille sig paa Landet, vil vide, at der paa mange Steder foretages mange Speculationer i Enkers Giftermaal, Noget, som Ingen vil troe, der ikke har havt Leilighed til at kjende dem. Der holdes saaledes paa enkelte Godser formelige Agenter, som ikke have Andet at bestille end at faae Enkerne paa Godset til at gifte sig, og som lønnes næsten ene for at bringe saadanne Giftermaal tilveie. Det er jo dog virkelig en saa demoraliserende Ting, at noget Saadant skal gaae i Svang her i Landet, at jeg fra det religiøse og almindelig sædelige Standpunkt ikke kan Andet end troe, at det maa ligge Staten paa Hjerte at opstille saadanne Bestemmelser, at man ikke skal kunne